

naj bodo še tako prijazni. Morda je bila tu ravno prevelika, neopravičena in nepotrebna prijaznost poštarice kriva, da nisem mogel zatreti nekega čutja v sebi, ki se je koj, ko je spregovorila z mano, v meni proti nji zbudil. Kakor ljubo mi je bilo vse na njeni hčeri, tako zoperna se mi je zdela ona sama, zlasti v očesu sem zapazil nekaj, kar mi ni bilo nikakor všeč, namreč, da je govoré s človekom mu gledala na roke ali pred njega na mizo, a nikdar naravnost v oči. Mogoče, da je moje sodnijsko-preiskovalno oko mi tu bilo na poti, kajti drugzega vzroka za tako sodbo gotovo nisem imel.

V daljnem pogovoru pridemo tudi do njene hčere in jaz omenim, kar sem slišal, namreč, da se ima v kratkem omožiti.

„O, je še čas,“ pravi poštarica, „saj je še mlada kri in Bog vé, kaj se še do tje zgodi!“

Iz pogovora sem razvidel, da materi ženin ni nič kaj všeč, dasiravno ni imela drugzega grajati na njem, ko to, da še nima službe in če jo dobi, ne bo nič kaj prida. Dalje nama pripoveduje, da so nastali slabši časi, da manj zasluži, ko nekda, ko je bil še ranjki živ, dasiravno ima obširno kmetijo, gostilnico in pošto. Kar so železnice, hodi malo tujcev tu skozi, pri domačih pa ni zaslužka.

„Imate pač veliko butaro na svojih ramah, preveliko za samo žensko,“ opomnim jaz.

„Se ve da, se vé, pa komu bi je odvalila vsaj nekoliko, ker nimam nikogar, na katerega bi se mogla zanesti?“

„I, no, pomagati bi se dalo,“ pravi zdravnik, „ako bi se vnovič — omožili.“

Poštarice obraz se zatemni in njeno okó se zaleti v zdravnika, kakor da bi ga hotelo prebosti, a le za trenutek, potem se jej obraz zopet razjasni in smehlja se odgovorí:

„Omožila? Pri mojih letih to ni tako lahko.“

„In vendar se vam ne manjka snubačev,“ nadaljuje zdravnik, ki menda prejšnjega hudega pogleda ni zapazil, ker si je ravno smodko prižigal; „vaš poštni ekspeditor na priliko, he?“

Poštarica skoči kviško, kakor bi jo bilo kaj pičilo in zopet ji je obraz podoben pogubonosnemu oblaku, ki skriva v sebi grom in strele, a zopet le za trenutek, potem pa pravi odhajajoča:

„Vas je danes posebno volja me dražiti, gospod zdravnik! Saj veste, da jaz ne mislim na možitev.“

Ko je odšla, pravi moj tovariš:

„Ste jo videli, kako se zna potuhniti? Jaz stavim, da boste čez leto in dan poštni ekspeditor in ona mož in žena.“

„Tako? Ali ima poštnega ekspeditorja? Kako, da se še ni pokazal?“

„Je nekako nepriljuden človek, se ogiba ljudi in ne mara za nikakoršno družino. Pretekó dnevi, da se ne gane izpod strehe, le vsakih štirinajst dni se malo sprehodi, pa še za take sprehode si izbere prav samotne kraje.“

„To mu pač ni težko, ker tu okoli hiše je tako vse samotno“, opomnim jaz; „na ta način občuje le s poštarico in njeno hčerjo.“

„S hčerjo ne, je ne more videti, najbrže se jej je hotel preveč približati, pa ga je pahnila od sebe. Bolj srčna zveza ali vsaj prijaznost je pa med poštarico in njem, vsaj kolikor sem jaz zapazil, zato sem jo prej ž njim malo podražil.“

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 6. seji 30. septembra 1874 se finančnemu odseku izroči prošnja zavolj provizije za paznikovo vdovo Jeretinovo, prošnja gozdarja Padarja za podporo v dovršitev študij, prošnja nekaterih posestnikov gledaliških lož zavolj zavarovanja gledališkega poslopja zoper požar in neki dopis c. kr. deželnega predsedstva gledé podpore za prebivalce po nevihti poškodovane v Novomeškem okraju; — šolskemu odseku se je izročila prošnja učiteljskega deželnega shoda na Kranjskem zavolj premembe deželne postave od 29. aprila 1873 gledé trdnega nastavljanja ljudskih učiteljev. — Obreza stavi predlog zavolj davščin za ljudske šole in učitelje, ki ga vtemeljeval bode v prihodnji seji.

Potem grof Barbo z 11 družniki izroči sledečo interpelacijo na c. k. vlado:

„Pri delitvi državne podpore zaradi poškodovanja po nevihti in toči 19. julija lanskega leta se je 3. junija t. l. v Dobrničju zgodilo, da je bil eden poškodovanih, kateri je pri volitvi za državni zbor glasoval za narodnega kandidata, med drugimi, katere so c. kr. uradniki pri delitvi podpore odvrgli, s tem odpravljen, da ga je c. kr. komisar vitez Vesteneck v pričo soseskinih mož in namestnika c. k. deželne vlade kneza Metternicha zarotil: „Vi pa tudi zato ne dobite podpore, ker ste tako volili! Veste, kako ste obljubili, kako ste svojo obljubo spolnili? Tedaj zato ne dobite zdaj nič!“ — Ko je potem eden nazočih kmetov komisarja s tem zavrnil: da volitve ne grejo čisto nič k temu, da pri volitvah ima vsak volilec prostost voliti po svojem prepričanju, kogar hoče, — ga je vitez Vesteneck enako zarotil s tem: „Vas bom dal pa zapreti, če boste tako govorili!“

Ker je tej — tudi po časnikih razglašeni dogodbi naš c. kr. vladini časnik le toliko ugovarjal, da se dotičnemu posestniku le zato ni dalo podpore, ker je sicer dosti premožen, — je s tem tudi vladini časnik, — razun tega zanesljivo in s ponudbo prič poročano vedenje in besedovanje viteza Vestenecka potrdil.

Z ozirom na to, da je bila podpora po državnem zboru privoljena iz državnega zaklada po nevihti zadetim dolenskim sodržavljanom — nadalje z ozirom na postavno zagotovljeno prostost pri volitvah, — se kaže vedenje c. kr. komisarja viteza Vestenecka, po čigar govorjenji bi se smela obračati poškodovanim odločena podpora, — kot nagrada za ubogljivost pri volitvah, — in kakor da bi on smel kaznovati tistega, ki se postavne prostosti pri volitvah poslužuje ali to prostost le trdi, — se kaže vedenje tega c. kr. uradnika na dve strani zoperpostavno in sploh tako, da more vlado pri državljanih ob veljavo spraviti.

Zato stavijo podpisani vprašanje: 1. Ali je c. kr. vlada natanko preiskala povedano dogodbo? 2. Kaj je c. k. vlada takemu nepostavnemu vedenju svojega uradnika viteza Vestenecka nasproti storila, ali kaj hoče storiti?

V Ljubljani 30. septembra 1874.

J. grof Barbo.	Dr. E. H. Costa.	Pakiž.
Obreza.	Fr. Kotnik.	Kramer.
Poklukar.	M. Tavčar.	J. Toman.
Karl Rudež.	M. Kramarič.	Dr. Bleiweis.

Potem, ko je c. kr. dvorni svétnik vitez dr. Widmann izročil vladno predlogo z načrtom stavbinega reda, je odgovor dal na dr. Poklukarjevo interpelacijo v zadevi Ljubljanskega močvirja. Razodevši stanje o delovanji dotične c. kr. komisije je priobčil, da je načrt postave o posušenju močvirja zgotovljen in zdaj v rokah c. kr. ministerstva za kmetijstvo, kdaj se bode od tod

vrnil in ali bo mogoče, ga še o tem zborovanji predložiti, ne more povedati. Kar se tiče vzdrževanja močvirskih prekopov, ki ne spadajo v načrt ali projekt, je to skrb dotičnih posestnikov, katere bode, ako se zavolj stroškov ne ozirajo na zaklad za posušenje močvirja, dotična komisija kolikor mogoče prav rada podpirala; zavolj prekopov pa, ki spadajo v načrt in ravno tako zavolj tehnične osnove za zvršitev in zdržavanje dotičnega dela se storiti ne more nič, dokler postava sama ni konečno odločena. — Potem je načrt postave o tem, v katerem času se divjina pokončavati ne sme, po nekaterih premembah tako, kakor je spredej natisnjen, obveljal; dotične precejšnje debate so se vdeležili vitez Langer, grof Barbo, grof Margheri, pl. dr. Schrey, Deschmann, poročevalec Murnik in vladna zastopnika vitez Roth in vitez dr. Widmann.

Dalje je obveljal predlog finančnega odseka o storjenem dolgu 122.000 gold. in o njegovem povračilu in ravno tako načrt postave zavolj začasnega preklica veljavnosti §. 45 postave od 29. aprila 1873 l. dež. zak. št. 21 in zavolj razpisane dodatne 8% deželne priklade za leto 1874 na neposrednje davke. — Prav tehtno je zdaj Horak vtemeljeval svoj predlog, ki meri na to, prošnjo izročiti finančnemu ministerstvu, da naj bi se od hišnega davka v Ljubljani namesto dosedanjih 15% za vzdrževanje poslopij odtegniti smelo 30%; ta predlog in pozneje tudi predlog dr. Razlaga zavolj uravnave reke Krke od Belecerkve do Krškevasi izročila sta se gospodarskemu odseku.

Dalje je deželni zbor poročilo deželnega odbora zavolj državnih dovoznih cestá h kolodvoroma v Postojni in Logacu izročil gospodarskemu odseku, potem je rešil računski sklep Šlapske vino- in sadjerejske šole za leto 1873; dovolil je neko dodatno zalogo tej šoli za l. 1874; in konečno je rešil proračun iste šole za leto 1875; pri tej priliki se je vnela živahna debata o predlogu finančnega odseka, da naj se vodi Rihardu Dolencu osebno doklado za 200 gold., učitelju Jožefu Kristanu pa osebno doklado za 100 gold. dovoli. Deschmann je namreč ta predlog spodbijal, ali zagovarjali so ga dr. Costa, Horak, dr. Bleiweis, vitez dr. Savinschegg in dr. Razlag tako, da je odsekov predlog konečno vendar le obveljal.

O 7. seji dne 3. oktobra zavolj pomanjkanja prostora danes podamo le važno interpelacijo grofa Barbo-a do c. kr. vlade zavolj neke spomenice bivšega administrativnega referenta Pajka o pogreških in napakah operatov za uravnavo zemljiškega davka; glasi se tako le:

„Kakor v nekaterih drugih deželah, tako je tudi v naši, ko je deželna komisija za vravnavo zemljiškega davka po postavi od 24. maja 1869 začela svoje delovanje, nastal strah, da bi se ta postava izvršila našemu pod silnimi davki zdihojočemu kmetijstvu ne na pravico, ampak le na korist fiskalno.

Ta strah ljudstva našega so očitno večkrat razodeli neodvisni naši domači časniki, ki so tudi odkrili mnoge nerednosti, ki so se godile v okrajnih komisijah. Tožili so in to po pravici, da na čelu postavu izvrševajočih organov stojé tujci, ki ne poznajo dežele naše, tedaj ne zemlje njene, ne podnebnih in še družih krajnih razmer ne, — tujci, ki še jezika našega naroda ne razumejo in s prizadetimi kmetovalci govoriti ne morejo, a vendar si drznejo, svoje napačne zapopadke o deželi naši za prave in resnične proklamovati in o cenitvi zemljiških pridelkov vrvati jih drugim možem, ki deželo našo in vse razmere njene popolnoma poznajo.

Tej pritožbi bi se utegnili ugovarjati, da tudi ljudstvo ima svoje zastopnike v okrajnih komisijah in v deželni komisiji. — Čast in hvala možem, ki so v za-

vesti svoje dolžnosti, se tu in tam potezali za pravo in obveljavo postave, ali žalibog, da še pogostoma so slišale se pritožbe, da mnogi zastopniki ljudstva niso storili dolžnosti svoje, bodi-si iz nevednosti, iz nečimurnosti ali pa iz spovoljstva. Pustivši na stran nekatere dogodbe prejšnjega časa, ki so osupnile zemljiške posestnike in jih s strahom navdale, da ne bi po novi postavi prišli iz dežja pod kap, ne moremo zamolčati one dogodbe preteklega meseca, ko je administrativni referent g. Jan. Pajk, ki deželo našo temeljito pozná in se je vsikdar zvestega uradnika svojemu cesarju skazal, nenadoma odstranjen bil od svoje službe zato, ker različne misli med njim in glavnim inspektorjem Kremanom se niso dale drugače poravnati, in tako je moral domačin, ki zemljo Kranjske dežele in razmere dobro pozná, umakniti se tujcu, ki menda v postavi od 24. maja 1869 išče fiskališko stališče.

Sploh je znano, ali kakor Nemec pravi: „es ist ein öffentliches Geheimniss“, da je gosp. Pajk pred odhodom svojim z odkritosrčno besedo v posebnem pismu, ki ga je izročil deželni komisiji, razodel glavne pregreške in napake, ki se nahajajo v operatih komisijnih in so v nasprotju s postavo od 24. maja 1869.

Podpisani, trdno prepričani, da gosp. Pajk je imel priliko obilo v deželni komisiji opazovati, ali se opravila za uravnavo zemljiškega davka izvršujejo po predpisih postave, ali ne, od druge strani pa uverjeni, da tako lojalni uradnik, kakor je Pajk, je ostro svojo kritiko o izvrševanju večkrat omenjene postave opiral le na dejanske dokaze: drznejo se staviti sledeča vprašanja:

1. Ali je sl. deželni vladi prišla na znaje ona spomenica bivšega administrativnega referenta Pajka o pregreških in napakah operatov za uravnavo zemljiškega davka po postavi od 24. maja 1869?

2. Če jej je ta spomenica znana, ali je morebiti že potrebno učinila, da se natanko in nepristransko vse točke one spomenice preiščejo, in če se najdejo opravičene, da se temeljito odstrani vse, kar je zoperpostavno, in kar je krivo te zoperpostavnosti?

3. Če pa sl. vlada morebiti do zdaj nima vednosti o imenovani spomenici, vprašamo jo: ali jo je volja, potrebno vednost o njej doseči in energično delati na to, da se postavi od 24. maja 1869 v vseh ozirih zadosti in zemljišča Kranjske dežele že zdaj preobložena po davkih, ne obložijo s še večimi bremenmi in po takem ne zgodi, da popolnoma onemorejo davkeplačevalci naše domovine?

Grof Barbo.	Dr. Poklukar.	Braune.
Rudež Karol.	Dr. Costa.	Kotnik.
Pakič.	Dr. Bleiweis.	Lavrenčič Matevž.
Kramarič.	Murnik.	Horak.
Toman.	Kramar.	Kozler.
Tavčar.	Obreza.	

Štajarski.

Deželni namestnik je odgovoril na neko interpelacijo, da bo vlada osredno komisijo za vravnavo zemljiškega davka sklicala kmalo potem, ko se bo državni zbor zbral. Ta reč je zato važna, ker zastopniki dežel volijo v to komisijo po enega zastopnika iz svoje srede. — Poslanec Herman je naznanil interpelacijo zaradi ograjenja Drave pod Ptujem.

Dalmatinski.

Italijanissimi so predlagali prošnjo do cesarja, da bi sedanji deželni zbor razpustil — zato, ker imajo Slovani, katerih je pol milijona, večino nasproti Lahom, katerih je le 10.000 v deželi. Predlog se je, se vé da, zavrzel. — Enako so se obnašali pri nas l. 1871 nemškutarji, ko so izstopili iz zbora.

Tirolski.

Osem laških poslancev, ki niso hoteli vstopiti v zbor, je zgubilo mandate.

Deželni zbor Predarelski.

Odsek za postavo o ljudskih šolah je sklenil resolucijo, ki zahteva, da se v to postavu sprejmo tri točke, po katerih ima odgojevanje v šolah na verski podlagi sloneti.

Gorenje-avstrijanski.

O postavi zarad vredenja zdravniških razmer po občinah in o postavi zarad varstva poljskega blaga se je prestopilo na dnevni red.

Šlezki.

Poslanec Kudlich je podal zboru predlog, ki zahteva od vlade, da misijone, procesije in vse take cerkvene reči prepove, ker so splošno škodljive. Res liberalno!

Naši dopisi.

V Gorici 3. okt. — Vaš ☉ dopisnik v poslednjem listu „Novic“ je prav opisal novega ravnatelja tukajšnje višje realke, ko je rekel, da „Goričan ni, da si se je v Gorici izšolal in tukaj služil“, samo v tem se je motil, da je mislil, da je g. dr. Schreiber tudi rojen v Gorici; rojen je v Gradcu, pa že kot otrok sem prišel. Njegov oče je namreč v Gorici orglavec v stolni cerkvi. Pa ne, da bi kdo — per associationem idearum — zarad očeta orglalca sklepal, da mora biti gospod sin „klerikalec“. S takim sklepom bi se jako zameril vsegamo-gočni in najmodrejši koteriji, katera zdaj srednjo-šolske ravnatelje kuje. In to ne samo pri nas, temuč tudi drugde. Malokatero imenovanje je ljudi pri nas tako osupnilo, kakor g. Schreiberjevo. Mikalo bode znabiti čitatelje „Nov.“ izvedeti, kako tukajšnja liberalna lista o g. Schr. pišeta. „L' Isonzo“ piše: „Goričani so imeli priložnost, g. Sch.-a spoznati; on je po rodu in omiki Nemec. Vkljub temu, da je mnogo let v našem mestu prebival, ni hotel ali znal prisvojiti si še tacega znanja italijanskega jezika ne, da bi ga dobro izgovarjal ali pa razumel.“ In ta mož je ud deželnega šolskega sveta in — dežel. nadzornik italijanskih ljudskih šol! „Lejte“ — pravi dalje „Is.“ — „kako ministerstvo za javni uk skrbi za pospeševanje ljudskih šol!“ — Sestra „Isonzo-va“, „Soča“, pa piše: „Ker je ta gospod (g. Schreiber), kakor se sliši, jako energičen in pozna naše razmere ter razume tudi oba deželna jezika, je mogoče, da bo naše šolstvo ž njim kaj pridobilo, katero je bilo, kakor je znano, do sedaj jako zmedeno itd.“ Ne vem, zakaj „S.“ tako piše; na vsak način je slabše podučena, ko „Isonzo.“ Sicer pa zna biti, da obvelja pri g. Schr.-ji to, da „honores mutant mores.“ — O bohehavem gimnazijskem direktorji dr. Zindler-ji je sodba sploh milejša. Slišimo, da se je italijanskega jezika marljivo učil, česki neki tudi zna in torej mu tudi slovenščina ne bo ni po vsem tuja ni zoperna. — Katera ravnatelja na naših srednjih šolah zdaj imamo, vé vsak; vsak pa ne vé, komu so ti dve službi prej ponujali. Ponujali so vsaj eno ravnateljstvo dvema možema, katera sta nekaj tu služila, pa zarad nemčevanja nemogoča postala. To znači sistem: Kdor ni bil pred nekimi leti dober za profesorja v Gorici, ta je zdaj najboljši direktor. No, naj pa bo tako!

Iz Mozlja ob Kočevskem mestu 3. okt. (Nesreča po ognji.) Pač res nesreča nikoli ni ugnana. Še se pobira miloščina za pogorelce na Vrhniki, za Dolence po toči poškodovane in druge siromake, že trka zopet nov berač

na dobrotljiva srca, da bi se mu odprla. 2. dne t. m. namreč dopoldne ob 11. uri, ko so večidel vsi vaščani odšli po praprot za steljo, vstane nagloma v gorenjem Mozlju v ulicah, ki peljejo v dolnji Mozelj, hud ogin. Zanetili so bili otroci, ki so jih neprevidni stariši same domá pustili, s tem, da so koruzo pekli. Predno pretečete dve uri, je 10 pohištrev s hlevi in skednji vred v ognji, in čem bolj so napolnjeni s krmo za zimo, ter pohištva po lepem vremenu suha, tem manj je mogoče plamen udušiti. Pogorelo jim je vse do tal; nekaterim, ki so bili v praproti, poleg krme in lastnega živeža še obleka, in le malo je manjkalo, da ni šla vsa vas s cerkvijo in farovžem vred. Škoda se sme najmanj na 7 do 8 tisuč goldinarjev ceniti, kar je za tukajšnje razmere silno veliko, vzlasti ker se nam je letina slabo obnesla in je bil med 10 pogorelci komaj eden zavarovan! Iz tega pa se le zopet in zopet posnema nauk: „Gospodarji, zavarujte svoja pohištva! Stariši, ne puščajte otrok samih domá!“ — Kdor pa utrpi, prosim ga, naj revežem pomaga. Glejte, zima je pred durmi, trda in dolga, pa ne imeti niti podstrešja, niti živeža, niti obleke, ne vedeti, s čim bo sebe ali otroke preživil, ali kaj bo živini polagal, kako bridko je vse to, vé najbolje oni, kdor je iz keliha te bridkosti sam moral piti. Zato prosim v imenu pogorelcev kolikor tolikošne pomoči; za vse vam bodo hvaležni. Ni mi treba opomniti, da krščanska ljubezen med narodom in narodom ne dela razločka, temuč pomaga, kjer le more. Konečno se zahvaljujem vsem sosednjim pomagačem, sosebno Kočevskim, njim na čelu okrajnemu glavarju gosp. vitezu F. — in komisarju gosp. P. ter vrli žandarski straži, ki so nam kar najprej mogoče s tremi brizgljami na pomoč prihiteli, nekateri vso noč in še danes celi dan pomagali gasiti. Bog povrni vsem!

Matija Torkar, župnik.

Iz Senožeč 2. okt. (Poslano gosp. Jožefu Pianu, županu v Senožečah. *) Vaša „liberalna“ koža je, čeravno „fina“, vendar le pretrda, ker ste nas danes le 40 skupaj sklicali, in le od zadnjih vojakov prenočevalno pristojbino po poldrugi sold izplačali; mi tirjamo tudi tretjino prenočevalne pristojbine od vseh vojakov, s katerimi ste nas, posebno ene izmed nas, preobložili. Vaši spredniki niso tako ravnali vsaj do župana Boštjančiča nazaj ne. — Prosim Vas tudi, da nam za zdaj ta-le dva čudna klopčiča razvozljati blagovolite; zakaj ste nam vsem revežem, kateri nobenega repa v hlevi nimamo, večidel uro daleč in tam prostor za dopeljavo cestne šute odločili, kjer kamenja dobiti ni, — Vašim ljubljencem, kateri po 10 do 16 repov v hlevih imajo, pa po trgu skoraj vsakemu pred svojo hišo in tam, kjer se na mestu šuta dobi? Zakaj ste nas pri robotih, posebno za popravljanje kalí, pri kateri je vse delo in denarji proč vrženo, že po 4 dni na delo nagnali, Vaši pajdaši pa niso nekateri menda še nobenega, drugi komaj po enega delavca dali?

Tisti, kateri so po tem zadeti.

Iz Senožeč 3. okt. (Poslano.) V zadnje „Novice“ ste sprejeli neko „poslano Jožefu Pianu iz Senožeč.“ V tem poslanem se moje poštenje napada, očita se mi, da zadržujem občanom krvavo zaslužen denar, in žuga se mi, da hočejo podpisani ostrejše strune napeti. Dovolite, da to reč nekoliko, kakor se bode tudi lahko iz spodaj zaznamovanih aktov prepričali, pojasnim. Polk „grof Coronini“ iz Pulja gredé na manêver v Postojno ostane en dan v Senožečah. Vojaci so si kuhali sami

*) To „poslano“ smo sprejeli, ker je iz njega razvidno, da je g. Piano opravičil svoje ravnanje le gledé zadnjih vojakov. Iz tega pa se vidi, da je bil v zadnjem dopisu prijet tudi zavoljo drugih zaostankov, o katerih pa nič ne govori.